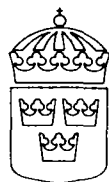

Justitieutskottets yttrande

1985/86:2 y

om åtgärder för ett förbättrat låsskydd
(mot. 1984/85:448)

JuU
1985/86:2 y

Till näringsutskottet

Inledning

Näringsutskottet har berett justitieutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1984/85:448 av Per Olof Håkansson och Oskar Lindkvist om åtgärder för ett förbättrat låsskydd.

Motionärerna anser det angeläget att bl. a. genom ett förbättrat låsskydd söka minska antalet inbrott. Enligt motionärerna är det otillfredsställande att det inte sker någon kontroll från samhällets sida av de yrkesutövare som installerar låsanordningar, reparerar lås eller tillverkar nycklar. Ett kontrollsystem behöver enligt motionärernas uppfattning inte nödvändigtvis innefatta en obligatorisk auktorisation; en sådan ordning kan emellertid inte uteslutas för att säkerställa bl. a. erforderlig trygghet till liv, hälsa, säkerhet och personlig integritet. – Motionen mynnar ut i ett yrkande om att riksdagen bör begära att regeringen, på grundval av bl. a. tidigare utredningsarbete, lägger fram förslag till lagstiftning på området.

Utskottet

Justitieutskottet vill inledningsvis framhålla att inbrottsstölderna ligger på en oroande hög nivå i landet. År 1984 anmälades således ca 141 800 sådana brott, vilket innebär en tvåprocentig ökning jämfört med år 1983. Samtidigt kan noteras att antalet anmälda inbrottsstölder har legat på en relativt konstant nivå under 1980-talet; sett ur ett långsiktigt perspektiv har emellertid antalet anmälda sådana brott mer än femdubblats sedan år 1950. Till bilden hör vidare att inbrottsstölderna ganska sällan klaras upp, och upplärningsprocenten ligger sedan ett par år tillbaka på ca 15 %.

Av särskilt intresse i detta sammanhang är förhållandena beträffande bostadsinbrotten. Utskottet nödgas här konstatera inte bara att antalet anmälda bostadsinbrott är oroväckande högt, ca 24 600 år 1984, utan även att antalet har ökat förhållandevis mycket under åren. Det kan tilläggas att större delen av bostadsinbrotten sker i tätorter. Så har t. ex. drygt 10 % av samtliga bostäder i Stockholm varit utsatta för inbrott sedan början av 1970-talet. Situationen beträffande bostadsinbrotten är särskilt olycklig med tanke på det lidande som dessa brott för med sig för dem som drabbas; det rör sig här inte bara om ekonomiska förluster utan också om allvarliga kränkningar av den personliga integriteten.

Den bekymmersamma situationen i fråga om inbrottsstölderna och då i synnerhet beträffande bostadsinbrotten påkallar naturligtvis effektiva åtgärder, både av omedelbart slag och mer långsiktigt. Att statsmakterna också ser med oro på förhållandena har tagit sig uttryck i bl. a. utskottets, av riksdagen godtagna, ställningstagande i fråga om riktlinjerna för resursanvändningen inom polisväsendet för innevarande budgetår (JuU 1984/85:29, rskr. 271).

I strävandena att på olika sätt söka minska antalet inbrottsstölder intar enligt utskottets mening den i motionen aktualiserade frågan om ett förbättrat låsskydd en naturlig plats. Utskottet kan konstatera att det fortlöpande sker förbättringar på området, framför allt genom den snabba tekniska utvecklingen. Starkt bidragande till en ökad säkerhet på låsområdet är också den skärpning av försäkringsvillkoren som sker samt den utbyggda rådgivning som äger rum bl. a. inom ramen för polisens brottsförebyggande verksamhet. I sistnämnda hänseende bör också nämnas det värdefulla arbete som Svenska stöldskyddsföreningen bedriver.

För att få till stånd ett tillfredsställande låsskydd i fråga om framför allt bostäder anser utskottet, i linje med motionsönskemålet, det vara nödvändigt inte bara att saken ägnas ett ökat intresse och att det finns tillgång till goda tekniska produkter utan även att de yrkesutövare det här gäller uppfyller berättigade anspråk på pålitlighet och yrkesskicklighet. Den som behöver få en låsinstallation utförd eller ett annat låsarbete gjort är i regel hänvisad till att lita på den som uppdraget ges till. Brister vad gäller pålitlighet eller yrkeskunnande hos den som utför arbeten av de slag som nämnts kan få olyckliga konsekvenser från brottskyddssynpunkt. Detsamma gäller i fråga om bristande pålitlighet hos personer som bedriver tillverkning av eller handel med nycklar.

Det uppställs inte något krav på tillstånd från myndighet för att få bedriva verksamhet i allmänhet i låsbranschen. Inte heller på annat sätt sker någon kontroll från det allmännas sida av dem som är allmänt verksamma i branschen. Endast i fråga om yrkesmässig försäljning av dyrkverktyg uppställs krav på tillstånd av polismyndighet (lagen [1979:357] om yrkesmässig försäljning av dyrkverktyg). Syftet med regleringen i den lagen är att minska riskerna för att dyrkverktyg kommer till brottslig användning. Inom säkerhetsbranschen i övrigt gäller krav på myndighets tillstånd för att verksamhet skall få bedrivas beträffande bevakningsföretag (lagen [1974:191] om bevakningsföretag) och beträffande installation av larmanläggningar i vissa fall (lagen [1983:1097] med vissa bestämmelser om larmanläggningar m. m.).

Verksamhet inom låsbranschen bedrivs i många sammanhang och av olika företag. Förutom av de specialiserade låssmederna utförs arbete på området vid bl. a. byggvaruhus, järnhandlare, stormarknader, nyckelbarer samt cykel- och sporthandlare (se SOU 1975:19 s. 43). För låssmederna finns en särskild branschorganisation, Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund. Enligt sina stadgar har förbundet till ändamål bl. a. att till främjande av låssmedsycket upprätthålla en yrkesmässig kår av låssmeder och att arbeta för ordnade förhållanden beträffande lärlingsutbildning och yrkesutbildning i branschen; för att antas som medlem i förbundet krävs bl. a. sex års

yrkeserfarenhet och mästarbrevskompetens (se brottsförebyggande rådets utredning 1985:1 Tekniskt brottskydd för bostäder och mindre företag, s. 33).

Efter det anförda vill utskottet mer allmänt yttra att det – med utgångspunkt i utskottets ansvarsområde – måste anses mindre tillfredsställande att verksamhet i allmänhet inom låsbranschen kan bedrivas utan någon som helst kontroll från det allmännas sida vad gäller pålitligheten hos dem som är verksamma på området. Utskottet har därför i och för sig sympati för tanken att, såsom motionärerna föreslår, införa ett system med någon form av godkännande i fråga om laglydnad ochandel för att få bedriva verksamhet.

Vid ställningstagande till detta spörsmål måste emellertid också beaktas att det inte har framkommit säkra belägg för att det skulle förekomma någon mer nämnvärd brottslighet som kan sättas i samband med opålitliga yrkesutövare i låsbranschen. Under sådana förhållanden tvekar utskottet att på grundval av föreliggande material förorda att en så pass genomgripande ordning som ett tillstånds- eller auktorisationssystem skall införas. Med hänsyn till det principiellt sett angelägna intresse som från brottsförebyggande synpunkt knyter sig till saken anser utskottet emellertid att det kan finnas anledning att överväga en ordning som innebär att uppenbart olämpliga personer inte fritt kan driva verksamhet i låsbranschen.

Denna sak har varit föremål för utredning och överväganden inom det statliga kommittéväsendet (SOU 1975:19); den har också berörts av en arbetsgrupp inom brottsförebyggande rådet (BRÅ Utredning 1985:1). Särskilt i belysning av den oroande omfattning som bostadsinbrotten har utgår utskottet från att saken – bl. a. på grundval av det utredningsarbete som sålunda ägt rum – ägnas tillbörlig uppmärksamhet i regeringskansliet i syfte att nå en bättre ordning. Från de synpunkter utskottet har att företräda påkallas därför enligt utskottets mening inte någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motion 1984/85:448.

Stockholm den 26 november 1985

På justitieutskottets vägnar

Arne Nygren

Närvarande: Arne Nygren (s), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Björn Körlof (m), Helge Klöver (s), Gunilla André (c), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Lars-Erik Lövdén (s), Hans Göran Franck (s), Hans Petersson i Röstånga (fp), Arne Svensson (m), Elving Andersson (c), Bengt-Ola Rytter (s), Göran Magnusson (s) och Lars Sundin (fp).

